

# SPIS TREŚCI

|                                                                                                                                          |           |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>WSTĘP .....</b>                                                                                                                       | <b>9</b>  |
| <b>ROZDZIAŁ I. ANALIZA HISTORYCZNA ŹRÓDŁA IKONOGRAFICZNEGO .....</b>                                                                     | <b>15</b> |
| 1. Źródło ikonograficzne jako źródło historyczne – wokół definicji .....                                                                 | 15        |
| 1.1. Problem definicji źródła ikonograficznego i jego miejsce wśród źródeł historycznych .....                                           | 15        |
| 1.2. <i>Dzieło sztuki czy źródło ikonograficzne? Źródło ikonograficzne dla historyka i historyka sztuki .....</i>                        | <i>21</i> |
| 2. Historia w malarstwie – zarys problemu .....                                                                                          | 27        |
| 2.1. Dzieje przedstawień o tematyce historycznej .....                                                                                   | 27        |
| 2.2. Charakterystyka wybranych przedstawień ze zbiorów muzeów wielkopolskich, z uwzględnieniem podziału na różne gatunki malarstwa ..... | 37        |
| 3. Narratywistyczne inspiracje. Narracja ikonograficzna a narracja historyczna .....                                                     | 46        |
| 3.1. Obraz a warstwy narracji historycznej .....                                                                                         | 46        |
| 3.1.1. Warstwa logiczno-gramatyczna (informacyjna), czyli <i>co?</i> .....                                                               | 48        |
| 3.1.2. Warstwa perswazyjna (retoryczna), czyli <i>jak?</i> .....                                                                         | 49        |
| 3.1.3. Warstwa teoretyczno-ideologiczna, czyli <i>dlaczego?</i> .....                                                                    | 51        |
| 3.2. Mitotwórcza rola źródeł obrazowych. Mit, stereotyp i fantazmat .....                                                                | 52        |
| 3.3. Bohaterowie w narracji obrazowej. Kreacja i typologia .....                                                                         | 58        |
| <b>ROZDZIAŁ II. ANALIZA WARUNKÓW ODBIORU ŹRÓDŁA IKONOGRAFICZNEGO W SZKOLNEJ EDUKACJI HISTORYCZNEJ .....</b>                              | <b>63</b> |
| 1. Uwarunkowania socjologiczno-kulturowe .....                                                                                           | 63        |
| 1.1. Szkolna pamięć przeszłości: kompetencja kulturowa wobec kanonicznych miejsc pamięci .....                                           | 63        |
| 1.2. Źródło ikonograficzne jako miejsce pamięci. Pomiędzy reprezentacją a doświadczeniem estetycznym .....                               | 69        |
| 2. Uwarunkowania dydaktyczno-historyczne .....                                                                                           | 71        |
| 2.1. Obraz – znakowy środek dydaktyczny .....                                                                                            | 71        |
| 2.2. Ikonografia jako medium obrazowe – funkcje dydaktyczne na trzech poziomach kształcenia .....                                        | 74        |
| <b>ROZDZIAŁ III. UJĘCIE MODELOWE .....</b>                                                                                               | <b>81</b> |
| 1. Model dydaktycznej interpretacji źródła ikonograficznego .....                                                                        | 81        |
| 2. Zastosowanie modelu na trzech poziomach kształcenia .....                                                                             | 83        |
| 2.1. Szkoła podstawowa: <i>Opowiedz, co widzisz</i> .....                                                                                | 84        |
| 2.1.1. Malarstwo historyczne .....                                                                                                       | 84        |
| 2.1.2. Portret .....                                                                                                                     | 87        |

---

|                                                                                       |     |
|---------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 2.1.3. Weduta .....                                                                   | 90  |
| 2.1.4. Malarstwo rodzajowe .....                                                      | 92  |
| 2.1.5. Bajka, legenda, mitologia .....                                                | 94  |
| 2.2. Gimnazjum: <i>Jakie to jest?</i> .....                                           | 97  |
| 2.2.1. Malarstwo historyczne .....                                                    | 97  |
| 2.2.2. Portret .....                                                                  | 103 |
| 2.2.3. Malarstwo rodzajowe .....                                                      | 108 |
| 2.2.4. Malarstwo symboliczne i alegoryczne .....                                      | 110 |
| 2.2.5. Bajka, legenda, mitologia .....                                                | 112 |
| 2.3. Szkoła ponadgimnazjalna: <i>Wyjaśnij, dlaczego?</i> .....                        | 113 |
| 2.3.1. Malarstwo historyczne .....                                                    | 113 |
| 2.3.2. Portret .....                                                                  | 116 |
| 2.3.3. Malarstwo symboliczne i alegoryczne .....                                      | 119 |
| 3. Praktyczne przykłady zastosowania źródeł ikonograficznych na lekcji historii ..... | 124 |
| 3.1. Metody tradycyjne (podające i poszukujące) .....                                 | 125 |
| 3.2. Metody interaktywne .....                                                        | 131 |
| 3.3. Strategia dramowa .....                                                          | 137 |
| <b>ZAKOŃCZENIE</b> .....                                                              | 146 |
| <b>ŹRÓDŁA I LITERATURA</b> .....                                                      | 148 |